

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

شناخت صنایع شیمیایی

رشته صنایع شیمیایی

زمینه صنعت

شاخه آموزش فنی و حرفه‌ای

شماره درس ۲۴۰۱

آقائی، حسین ۶۶۰
شناخت صنایع شیمیایی / مؤلفان: حسین آقائی... [و دیگران]. بازسازی و
تألیف: کمیسیون برنامه‌ریزی و تألیف رشته صنایع شیمیایی. تهران: شرکت چاپ و نشر
کتاب‌های درسی ایران، ۱۳۹۳.

۱۵۷ ص. : مصور. - (آموزش فنی و حرفه‌ای؛ شماره درس ۲۴۰۱)
متون درسی رشته صنایع شیمیایی، زمینه صنعت.
۱. صنایع شیمیایی. الف. نفیسی، غلامحسین. ب. ایران. وزارت آموزش و پرورش.
کمیسیون برنامه‌ریزی و تألیف رشته صنایع شیمیایی. ج. عنوان. د. فروست.

همکاران محترم و دانش آموزان عزیز :

پیشنهادات و نظرات خود را درباره محتوای این کتاب به نشانی
تهران- صندوق پستی شماره ۴۸۷۴/۱۵ دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و
حرفه‌ای و کارداش، ارسال فرمایند.

پیام نگار (ایمیل)

tvoccd@medu.ir

وب‌گاه (وب‌سایت)

www.tvoccd.medu.ir

این کتاب در سال تحصیلی ۱۳۸۸-۸۹ در هفت استان منتخب کشور مورد اعتبار بخشی قرار گرفت و نتایج
حاصله پس از بررسی و تأیید کمیسیون تخصصی رشته صنایع شیمیایی در کتاب اعمال شد.

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کارداش
نام کتاب : شناخت صنایع شیمیایی - ۳۵۹/۱۹

مؤلفان : حسین آقایی (فصل‌های اول و دوم)، ساسان صدر ایی نوری (فصل‌های سوم و چهارم)، غلامحسین نفیسی، ناصر رضایی
شوشتاری (فصل پنجم)، غلامحسین نفیسی، سعید بلاابی، محمد رضا ارشادی (فصل ششم) و اعظم صفاري (فصل هفتم)

اعضای کمیسیون تخصصی : محمد رضا ارشادی، ساسان صدر ایی نوری، اعظم صفاري، طبیبه کشلو و مرضیه گرد

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۰۹۲۶۶-۸۸۸۳۱۱۶۱، ۰۹۲۶۶-۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹،

www.chap.sch.ir وب‌سایت :

مدیر امور فنی و چاپ : سید احمد حسینی

طراح جلد : مریم کیوان

صفحه‌آرا : شهرزاد قنبری

حروف‌جنی : زهرا ایمانی نصر

مصحح : زهرا رشیدی مقدم، فرشته ارجمند

امور آماده‌سازی خبر : ناهید خیام‌باشی

امور فنی رایانه‌ای : حمید ثابت کلاچاهی، پیمان حبیب‌پور

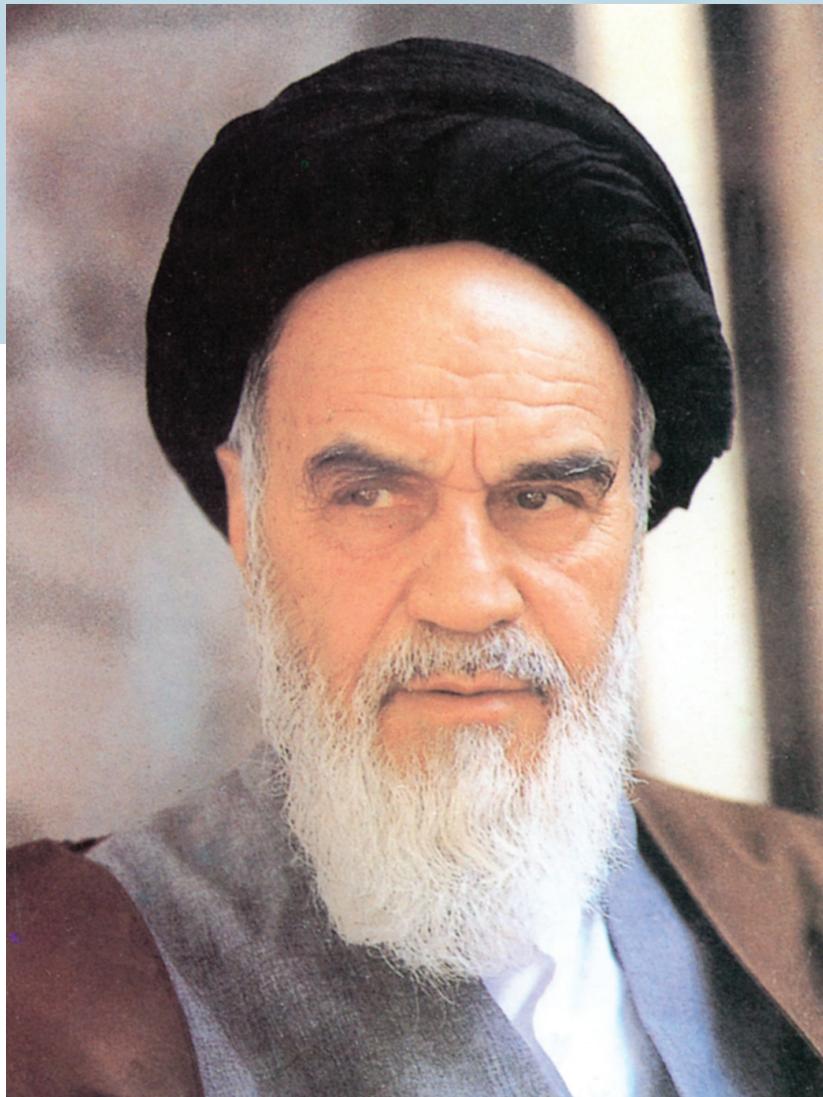
ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران : تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروپخش)

تلفن : ۰۹۱۳-۴۴۹۸۵۱۶۱-۵، دورنگار : ۰۹۱۶-۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی : ۳۷۵۱۵-۱۳۹

چاپخانه : دانش پژوه

سال انتشار : ۱۳۹۳

حق چاپ محفوظ است.

شما عزیزان کوشش کنید که از این وابستگی بیرون آید و احتیاجات
کشور خودتان را برآورده سازید، از نیروی انسانی ایمانی خودتان غافل نباشد
و از اتکای به اجانب بپرهیزید.

امام خمینی «قدس سرہ الشّریف»

فهرست مطالب

۲

فصل ۱: پیشینهٔ صنایع شیمیایی و مفاهیم اصلی

- ۱-۱ مقدمه
  - ۱-۲ کیمیاگری، پایه و مایهٔ شکل‌گیری شیمی
  - ۱-۳ کیمیاگری در صدر اسلام
  - ۱-۴ برخی کیمیاگران نامدار جهان اسلام (مطالعه آزاد)
  - ۱-۵ گذر از کیمیاگری به شیمی امروزی
  - ۱-۶ پیشرفت‌های علمی و صنعتی در سده‌های هفدهم و هجدهم
  - ۱-۷ توسعهٔ شیمی و صنایع شیمیایی در دوران جدید
  - ۱-۸ اهمیت صنایع شیمیایی
  - ۱-۹ آشنایی با برخی اصطلاحات و مفاهیم
  - ۱-۱۰ تعریف برخی فرآیندها و اصطلاحات دیگر در صنایع شیمیایی
- بررسی و تمرین

۲۱

فصل ۲: صنایع نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی

- ۲-۱ تاریخچه
- ۲-۲ منشأ پیدایش نفت و گاز
- ۲-۳ اکتشاف، حفاری و تولید

۳۰	۲-۴ انتقال نفت خام و گاز طبیعی
۳۱	۲-۵ تبدیلات گاز طبیعی
۳۲	۲-۶ پالایش نفت خام
۳۵	۲-۷ پالایش گاز طبیعی
۳۷	۲-۸ صنایع پتروشیمی
۴۰	پرسش و تمرين

فصل ۳ : انرژی های تجدیدپذیر

۴۱	۳-۱ مقدمه
۴۴	۳-۲ انرژی زمین گرمایی
۴۹	۳-۳ انرژی خورشیدی
۵۶	۳-۴ انرژی باد
۶۱	۳-۵ انرژی زیست توده
۶۷	۳-۶ انرژی آب
۶۹	۳-۷ انرژی های نو
۷۵	پرسش و تمرين

فصل ۴ : صنایع شیمیابی معدنی

۷۶	۴-۱ مقدمه
۷۷	۴-۲ صنایع تولید اسیدها، بازها و نمک ها
۹۲	۴-۳ فرآورده های صنایع سیلیکات
۱۰۳	۴-۴ صنایع استخراج فلزات
۱۱۰	پرسش و تمرين

فصل ۵: صنایع کشاورزی

۱۱۳

- ۱۱۳ ۵-۱ مقدمه
- ۱۱۴ ۵-۲ کودهای شیمیایی
- ۱۱۸ ۵-۳ صنایع سلولزی
- ۱۲۵ ۵-۴ صنایع چرم
- ۱۲۷ بررسش و تمرین

فصل ۶: صنایع غذایی، دارویی، بهداشتی و آرایشی

۱۲۹

- ۱۲۹ ۶-۱ صنایع غذایی
- ۱۳۵ ۶-۲ صنایع دارویی
- ۱۳۸ ۶-۳ صنایع شوینده، بهداشتی و آرایشی
- ۱۴۱ بررسش و تمرین

فصل ۷: فناوری نانو

۱۴۳

- ۱۴۳ ۷-۱ مقدمه
- ۱۴۳ ۷-۲ تاریخچه فناوری نانو
- ۱۴۴ ۷-۳ فناوری نانو چیست؟
- ۱۴۵ ۷-۴ ویژگی‌های نانو ذرات
- ۱۴۸ ۷-۵ نانو ساختارهای کربن
- ۱۵۰ ۷-۶ نانو کامپوزیت‌ها
- ۱۵۰ ۷-۷ نانو فناوری و برخی کاربردهای آن
- ۱۵۵ بررسش و تمرین

منابع و مراجع

۱۵۶